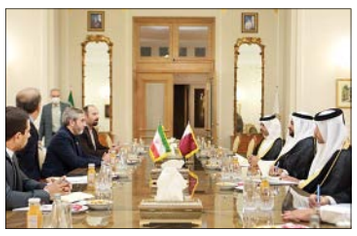
خبر

ارتقای همکاری‌های منطقه‌ای؛ گام دوم سیاست همسایگی

معاون سیاسی وزارت خارجه با اشاره به تجربه موفق یک سال اهتمام دولت به سیاست همسایگی، تصریح کرد: گام دوم در سیاست همسایگی، ارتقای همکاری‌های چندجانبه و منطقه‌ای است.

علی باقری با محمد بن عبدالعزیز الخلیفی، معاون منطقه‌ای وزارت خارجه قطر و هیأت همراه دیدار و درباره مناسبات دوجانبه و نیز تحولات منطقه‌ای و بین‌المللی باوی گفت‌وگو کرد. معاون سیاسی وزارت خارجه با تأکید بر شتاب‌گیری روابط ممتاز تهران - دوحه به‌ویژه در یک سال اخیر، افزود: از نقش‌آفرینی مؤثر قطر در پیشبرد گام دوم سیاست همسایگی ایران و ارتقای همکاری‌های چندجانبه منطقه‌ای استقبال می‌کنیم.

وی اهتمام به موضوع فلسطین را وظیفه انسانی و اسلامی همه کشورهای منطقه برشمرد و اظهار داشت: پایداری هر ترتیبات منطقه‌ای در گرو استیفای حقوق ملت فلسطین است. باقری با اشاره به تلاش‌های آمریکا و رژیم صهیونیستی برای محو فلسطین از جغرافیای سیاسی منطقه و جهان گفت: فلسطین کلید ثبات و امنیت پایدار منطقه‌ای است، از این‌رو هر ابتکاری که به حقوق ملت فلسطین بی‌توجه باشد، عامل بی‌ثباتی و مخل امنیت منطقه است.

گزارش

بخش پنجم

«جام جم» عملکرد یک‌ساله دولت در حوزه اقتصادی را بررسی می‌کند

نبرد با میراث بی‌تدبیری

ما فقط با یک دولت کم‌کار و منفعل مواجه نبودیم، بی‌انضباطی‌های مالی و بودجه‌ای دولت قبل اثر خود را در اقتصاد و سفره تک‌تک ما وارد کرده بود. به تعبیر خاندوزی، وزیر اقتصادی دولت رئیسی اثرات کرونا و گره‌زدن اقتصاد به موضوع برجام و سردرگمی برجام، عملا موجب بی‌تصمیمی در بسیاری از سیاست‌ها شده بود طوری که فعالان اقتصادی چشم‌اندازی نداشتند که چگونه برنامه‌های خود را ارائه دهند. اما دولت سیزدهم برای ثبات اقتصادی و حل چالش‌های این حوزه در بلندمدت و به‌ویژه رشد اقتصادی در سه ماهه اول، برنامه‌ریزی کرد و علاوه بر آن تلاش شد در مواجهه با کارآفرینان و صادرکنندگان، مسائل حوزه تولید و عدالت منطقه‌ای برای استان‌هایی مدنظر قرار بگیرد که از آنان غفلت شده بود. ضمن این‌که دیپلماسی اقتصادی هم به صدر رویکردهای حکمرانی این دولت آمد.

رشد پرشتاب نقدینگی در دولت گذشته به‌ویژه در ماه‌های پایانی آن، زمینه‌ساز تورم بالا و البته ماندگاری آن تا ماه‌ها پس از پایان دولت قبل شد. دولت سیزدهم اما برای حل ریشه‌ای تورم به‌جا مانده از دولت قبل، اقدامات متعددی انجام داد. کنترل کسری بودجه و اعمال محدودیت برای خلق پول بانک‌ها دو اقدام مهم دولت سیزدهم بود که باعث تضعیف تدریجی عوامل تورمی، جلوگیری از تشدید فشار تورم بر معیشت مردم و آغاز فرآیند کاهش تورم شد. تورم افسارگسیخته ملموس‌ترین بحرانی بود که دولت قبل در اقتصاد کشور از خود به یادگار گذاشت. تورمی که روند رو به رشد آن تا پایان دولت قبل ادامه داشت به‌طوری که طبق گزارش مرکز آمار نرخ تورم سالانه در شهریور سال گذشته به ۴۵/۸ درصد رسیده بود. در این مسیر دولت به‌طور همزمان اقدام به مهار کسری بودجه و کاهش رشد شاخص‌های پولی برای کاهش تورم کرد. در موضوع کسری بودجه دولت از طریق پیگیری دو مسیر «کاهش هزینه‌ها» و «احیای درآمدها» تلاش کرد ناترازی شدید دولت در سال گذشته را برطرف کند. نتیجه این رویکرد دولت سیزدهم، کاهش سرعت رشد پایه پولی بود.

جنگ با تورم

حسن روحانی از ابتدای دولت یازدهم تاکنون همواره از دولت احمدی‌نژاد انتقاد کرده که کشور را با تورم شدید به دولت وی تحویل داده است.

روحانی بارها این سخن را تکرار کرده بود که دولت را در سخت‌ترین شرایط تورمی تحویل گرفتیم و تورم ما بالای ۳۰ درصد بود. شرایطی که برای هیچ دولتی در ابتدای کارش سابقه نداشت.

مرثیه‌سرایی‌های روحانی برای میراث تورمی احمدی‌نژاد در حالی بود که در تیرماه ۱۳۹۲ نرخ تورم کشور ۳۵/۱ درصد بود.

اما روحانی در سال ۱۴۰۰ در حالی دولت را به رئیسی تحویل داد که نرخ تورم به ۵۷ درصد رسیده بود، بالاترین رقم ۸۰ سال اخیر.

اگر به نرخ تورم در دوره انتقال از دولت قدیم به دولت جدید در سه دهه اخیر نگاهی بیندازیم مشخص می‌شود که حسن روحانی بالاترین نرخ تورم انتقالی را به دولت بعد از خود به جای گذاشته است. اما روحانی پس از هشت سال ریاست جمهوری کشور را با بالاترین تورم تاریخ به رئیس جمهور جدید تحویل داد.

کنترل تورم در دولت سیزدهم

در دولت سیزدهم به‌رغم اجرای سیاست اصلاحات ارزی در حوزه کالاهای اساسی، با اجرای سیاست‌های منضبط پولی و بودجه‌ای، نرخ تورم سالانه منتهی به خرداد ۱۴۰۱ معادل ۴۱ درصد (گزارش بانک مرکزی) بوده و نسبت به نرخ تورم پایان دولت روحانی که ۵۷ درصد بوده است، حدود ۱۶ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد.

لازم به ذکر است، تورم نقطه به نقطه از زمان تحویل دولت سیزدهم رو به کاهش بوده ولی اخیرا به دلیل اجرای سیاست‌های اصلاح ارزی بالا رفته و انتظار می‌رود در ماه‌های بعدی اثر افزایشی این سیاست از بین برود.

روحانی بدترین عملکرد تورمی تاریخ را برای دولت بعد از خود به ارث گذاشته و نام وی از این لحاظ در کتاب رکوردهای منفی تاریخ ثبت خواهد شد. بنابراین دولت حجت‌الاسلام رئیسی در ابتدای کار خود با سخت‌ترین وضعیت تورمی تاریخ ایران که نتیجه سوءمدیریت دولت گذشته است، روبه‌رو بود.

تحقق وعده دولت سیزدهم برای کاهش تورم با توجه به این که نرخ تورم در پایان دولت گذشته به بالاترین سطح ۸۰ سال اخیر رسید کار دشواری بود هرچند دولت با انضباط مالی و پولی به‌تدریج در حال کاستن از تورم است.

آخرین آمارهای نرخ تورم نشان می‌دهد که دولت سیزدهم به رغم فشارهای ناشی از کسری بودجه قابل توجهی که از دولت قبل به ارث برده بود، توانسته با انجام اقداماتی مؤثر نه‌تنها روند صعودی تورم را متوقف کند، بلکه آن را در مسیر نزولی قرار دهد.

دولت سیزدهم مشکلات اقتصادی زیادی را از دولت گذشته به ارث برده که تورم یکی از مهم‌ترین آنهاست. از این رو کاهش تورم از اهداف اصلی اقتصادی این دولت بوده و هست، طوری که از ابتدای شروع به کار اعضای مختلف تیم اقتصادی کابینه حجت‌الاسلام رئیسی به انحای گوناگون بر آن تأکید داشته‌اند. مهم‌تر از همه تأکید و توجه ویژه خود رئیس‌جمهور به این موضوع است.

امتناع از چاپ پول

یکی از مهم‌ترین کارهایی که دولت در این مدت کم انجام داد جلوگیری از چاپ پول جهت جبران کسری بودجه بود؛ یعنی یکی از اصلی‌ترین سرچشمه‌های تورم را از همان ابتدای کار هدف قرار داد و خشکاند. تراز عملیاتی در بودجه ۱۴۰۰، منفی ۴۶۴۱ هزار میلیارد ریال بود. با توجه به کاهش درآمدهای نفتی بخش قابل توجهی از این کسری در دولت دوازدهم از طریق چاپ پول بدون پشتوانه یا از راه استقراض از بانک مرکزی جبران شد که هر دو مورد به شدت تورم‌زاست.

دولت سیزدهم از انجام این دو مورد پرهیز کرد و مهم‌تر این‌که برای جبران کسری بودجه به انتشار اوراق نیز متوسل نشد. هرچند بخشی از جبران کسری بودجه از راه انتشار اوراق است و این کار گامی مثبت در راستای جبران کسری بودجه بدون ایجاد تورم به شمار می‌رود اما بدون شک انتشار اوراق تنها راه جبران کسری بودجه نبوده است؛ زیرا بخش قابل توجهی از اوراق منتشرشده برای نقد کردن اوراق سررسید شده قبلی مورد استفاده قرار می‌گیرد و نه تأمین هزینه‌های جاری دولت، یعنی انتشار اوراق جدید در حدی نبود که بتوان کاهش تورم را به آن نسبت داد. به نظر می‌رسد افزایش درآمدهای ارزی و دسترسی بیشتر به سایر منابع درآمدی این امکان را به دولت داده که بدون چاپ پول و دامن‌زدن به تورم کسری‌هایش را جبران کند. هدف دیگر اما جلوگیری از خلق پول، افزایش نقدینگی و تورم بیشتر است. اگر انضباطی در بودجه حاکم نشود ممکن است به روال گذشته افزایش هزینه‌ها دور باطل افزایش حقوق، افزایش تورم، کاهش قدرت خرید کارمندان و بقیه جامعه را موجب شود.

افزایش درآمدها

نکته دیگر این‌که دولت در کنار مدیریت و کاهش هزینه‌ها افزایش درآمدها را نیز در دستور کار قرار داده است. در واقع، یکی از راه‌های جلوگیری از منفی‌شدن تراز عملیاتی بودجه بالا بردن میزان درآمدهاست. افزایش درآمدها بیشتر به حوزه درآمدهای مالیاتی مربوط است.

دولت امیدوار است با هوشمندسازی نظام مالیاتی بتواند از طریق جلوگیری از فرار مالیاتی درآمدهایش را بالا برده و جلوی کسری بودجه را بگیرد. به همین خاطر در بودجه ۱۴۰۱ درآمدهای مالیاتی حدود ۶۲ درصد افزایش داشته است.

با گذشت یکسال از تغییر دولت و روی کار آمدن دولت مردمی حجت‌الاسلام رئیسی، جریان منتقد دولت فعلی و حامی دولت قبل، به گونه‌ای درباره افزایش قیمت برخی کالاها تمرکز کرده‌اند که گویی در هشت سال گذشته کشور با هیچ تورم و گرانی مواجه نبوده و حجت‌الاسلام رئیسی یک اقتصاد آرام با تورم نزدیک به صفر را تحویل گرفت و اکنون تورم را به بالای ۴۰ درصد رسانده است. با وجود آن که تورم دورقمی سال‌هاست در اقتصاد ایران حاکم است اما منتقدان فراموش کرده‌اند که حجت‌الاسلام رئیسی در تابستان ۱۴۰۰ اقتصاد ایران را با بالاترین تورم تاریخ ۸۰ سال اخیر ایران تحویل گرفت و باید آن را شرایط بحرانی تورم نامید.

کاهش سرعت رشد پایه پولی و نقدینگی

اقدام دیگر دولت، کاهش سرعت رشد پایه پولی و نقدینگی بود. دولت برای این کار ابتدا با اعمال محدودیت ۲ درصدی برای رشد ماهانه ترازنامه بانک‌های تجاری و ۲/۵ درصدی برای بانک‌های توسعه‌ای، اولین محدودیت در رشد نقدینگی را ایجاد کرد. گزارش صورت‌های مالی بانک‌های بورسی نشان می‌دهد رشد مانده تسهیلات این بانک‌ها در ماه‌های اخیر نسبت به مدت مشابه سال گذشته به مراتب کمتر شده که نشانگر موفقیت بانک مرکزی دولت سیزدهم در کنترل خلق نقدینگی شبکه بانکی بوده است. در مرحله بعد بانک مرکزی این سیاست را به شکل دقیق‌تری به شبکه بانکی ابلاغ کرد. در سیاست جدید بانک مرکزی برای اعمال محدودیت بر رشد ترازنامه شبکه بانکی، بانک‌های با کفایت سرمایه ضعیف ۱/۵ درصد و بانک‌های با کفایت سرمایه مناسب ۲/۵ درصد اعلام شد. اقدامی که ضمن کاهش سرعت رشد نقدینگی می‌تواند به بهبود ناترازی شبکه بانکی منجر شود.

نتیجه تمامی این اقدامات، توقف روند رو به رشد تورم و معکوس‌کردن آن بود. تورمی که تا نیمه سال گذشته روند صعودی داشت اکنون به ویژه پس از پایان اثر حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی در مسیر کاهش قرار گرفته است. چنان‌که بر اساس گزارش تورم مردادماه مرکز آمار، نرخ تورم ماهانه که در خرداد و بر اثر اجرای طرح اصلاح یارانه‌ها به ۱۲/۲ درصد رسیده بود، در مردادماه به ۲ درصد کاهش یافت. کاهش شدید تورم ماهانه که شاخصی از وضعیت آنی تورم کشور است، نشانه‌ای واضح از پایان جولان نیروهای تورمی و آغاز مسیر کاهش پایدار تورم است.

درنگ

تحلیل

پاک‌آئین در گفت‌وگو با جام جم آنلاین:

بهانه‌جویی‌های غرب، به دلیل نگرانی از امنیت رژیم صهیونیستی است

جام جم آنلاین دیپلمات پیشین کشورمان درباره دلایل چرایی نبود اقدام جدی آمریکا و اروپا درباره حصول توافق هسته‌ای و بازی تبلیغاتی آنها علیه ایران برای امتیازگیری گفت: آمریکا و اروپا نمی‌خواهند با لغو تحریم‌ها، ایران را در مسیر پیشرفت اقتصادی قرار دهند و در واقع یک ایران قدرتمند دارای اقتصاد قوی برای غرب مطلوب نیست.

محسن پاک‌آیین سفیر پیشین ایران در آذربایجان در گفت‌وگو با جام جم آنلاین تصریح کرد: از نظر آمریکا، اگر ایران قوی شود می‌تواند حوزه نفوذ خود را در منطقه و به‌خصوص غرب آسیا گسترش دهد و این مساله مانعی برای تامین امنیت رژیم صهیونیستی است و این موضوع با اولویت‌های سیاست‌های ایالات متحده منافات دارد. این کارشناس حوزه روابط بین‌الملل با اشاره به بهانه‌گیری‌های غرب و به‌ویژه آمریکا در حوزه مذاکرات هسته‌ای خاطرنشان کرد: طرف‌های مقابل در پی کارشکنی هستند و در متون پیشنهادی، خواسته‌های غیرمنطقی را می‌گنجانند تا در پی مخالفت ایران در عرصه رسانه‌ای اعلام کنند که جمهوری اسلامی آماده پذیرش برجام نیست. این در حالی است که ایران از برجام خارج نشده و این آمریکاست که باید وارد برجام شود و تعهدات خود از جمله لغو تحریم‌ها را اجرا کند.

وی ابراز امیدواری کرد که خبرهای منتشر شده درباره عقب‌نشینی ایالات‌متحده از مواضعش درست باشد و غربی‌ها با امضای توافق، منافع خود را به صهیونیست‌ها ترجیح دهند.

بهارستان

سخنگوی کمیسیون امنیت ملی مطرح کرد

اعلام آمادگی عربستان برای ادامه مذاکرات با ایران

ابوالفضل عمویی، سخنگوی کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس، درباره مذاکرات بین ایران و عربستان برای احیای روابط دوجانبه گفت: با میانجیگری دولت عراق، بین جمهوری اسلامی ایران و دولت عربستان سعودی پنج دور مذاکره برگزار شد. عربستان به صورت یکجانبه روابط خودش را با ایران قطع کرد و این به همکاری‌هایی که بین ملت ایران و عربستان به‌عنوان دو ملت مسلمان وجود داشت، آسیب زد.

وی افزود: در تمام این مدت جمهوری اسلامی ایران اعلام کرده که آماده‌ایم مجددا روابط دوجانبه را از سر بگیریم و مسائل‌مان را در فضای گفت‌وگویی دوجانبه پیگیری کنیم ولی عربستان تا مدتی با این مسأله همراهی نداشت و در نهایت با تغییر موضعی که صورت دادند، اعلام آمادگی کردند که این مذاکرات از طریق میانجیگری ادامه پیدا کند.

عمویی با بیان این‌که هدف اصلی مذاکرات احیای روابط دوجانبه و در نهایت بازگشایی سفارتخانه‌هاست، اظهار کرد: برای این مسیر گام‌های اجرایی طراحی‌شده و طرفین نظرات خودشان را در مورد مسائل دوجانبه مطرح کردند. برای گام‌های اجرایی این موضوع، مسیری تعیین‌شده که با پایان این مسیر و به نتیجه رسیدن آن، شاهد گفت‌وگوی دیپلماتیک دو کشور ایران و عربستان خواهیم بود.

وی ادامه داد: مسیری که در نهایت دنبال می‌شود، بازگشایی سفارتخانه‌هاست، البته ما نسبت به برخی مواضع منطقه‌ای و بین‌المللی عربستان انتقادهایی داریم و این را در مذاکرات نیز مطرح کردیم ولی این را نافی همکاری و وجود رابطه دوجانبه بین دو ملت مسلمان نمی‌دانیم.

عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس در پایان گفت: ما فکر می‌کنیم این روابط دوجانبه می‌تواند کمک کند تا در مسیر کم کردن اثر نیروهای فرامنطقه‌ای در منطقه و خنثی کردن بخشی از نقشه‌های صهیونیست‌ها در منطقه گام‌هایی را برداریم.

مدیرعامل کانون هابیلیان در گفت‌وگو با «جام جم» از جنایات منافقین گفت

کارنامه ۵۰ سال خیانت

ایران بزرگ‌ترین قربانی تروریسم است. طبق گفته دبیر ستاد حقوق بشر بیش از ۲۵ هزار ایرانی در جریان اقدامات تروریستی به خاک و خون کشیده شدند. همچنین براساس آخرین آمار، در بیش از ۷۰ درصد از موارد ترور، منافقین نقش اصلی را داشتند. سیدمحمدجواد هاشمی‌نژاد، رئیس بنیاد هابیلیان در گفت‌وگو با جام‌جم به عملکرد خط نفاق در قبل و بعد از انقلاب، نحوه تقابل آنها با جمهوری اسلامی و همسویی این جریان با آمریکا و رژیم غاصب صهیونیستی پرداخت.

سیدمحمدجواد هاشمی‌نژاد، پژوهشگر حوزه تروریسم درباره دلایل استفاده از حربه ترور و حذف فیزیکی از سوی گروه‌های ستیزه‌جو در مواجهه با نظام‌های سیاسی خاطرنشان کرد: وقتی رژیم پهلوی در انقلاب ۱۳۵۷ ساقط شد آمریکا به این نتیجه رسید که پایگاه مهمی را در منطقه از دست داده است و از این‌رو برای ایجاد تزلزل در جامعه ایرانی اقدامات مختلفی ازجمله ترور را برای رسیدن به اهداف خود در دستور کار قرار داد.

وی تصریح کرد: ایجاد آشوب‌های داخلی، شورش تجزیه‌طلب‌ها، انجام پروژه‌هایی مثل کودتا و براندازی و همچنین اقدام نظامی ازجمله اقداماتی بود که از سوی غرب و آمریکا برای فروپاشی نظام تازه پاگرفته جمهوری اسلامی در دستور کار مقامات ایالات‌متحده قرار گرفته و گرچه چنین شیوه‌هایی در برخی از کشورهای دنیا نظیر مصر، شیلی و لیبی جواب داده بود اما نکته اینجاست که آمریکایی‌ها همچنان در درک مفاهیم انقلاب اسلامی عاجزند.

منافقین می‌کوشند با دادن اطلاعات غلط مقامات آمریکایی را وادار به تقابل نظامی با ایران کنند

گونه‌شناسی گروه‌های ترور در ایران

مدیرعامل بنیاد هابیلیان با بیان این‌که از ابتدای پیروزی انقلاب تاکنون بیش از ۳۵ گروه مسلح به تقابل با ملت و نظام جمهوری اسلامی پرداختند، گفت: این گروه‌ها به چند دسته تقسیم می‌شوند. بخشی از آنها به‌دنبال تجزیه کشور هستند. دسته‌ای دیگر از آنها مخالف تام و تمام اعتقادات مذهبی و شیعی مردم ایران هستند و با اقدامات خرابکارانه سعی در ایجاد اختلافات دینی بین مردم را دارند. در این میان منافقین و گروه‌های مارکسیستی که سابقه فعالیت آنها به قبل از انقلاب می‌رسد و بعد از استقرار نظام جمهوری اسلامی هم تا مدتی تلاش‌های رسانه‌ای و تبلیغاتی داشتند اما بعدها با روشن شدن ماهیت ضدانقلابی آنها به فعالیت‌های زیرزمینی و مخفیانه روی آوردند.

همسویی آشکار با صهیونیسم

وی رویکردهای منافقین را کاملا در راستای سیاست‌های رژیم صهیونیستی دانست و تاکید کرد: امروز با توجه به گستردگی فضای رسانه‌ای به‌راحتی می‌توان تشخیص دارد که موضع‌گیری‌ها و اقدامات این گروه تروریستی کاملا مطابق با برنامه‌ها و اهداف رژیم اشغالگر قدس پیش می‌رود. این نشانه‌ها را کاملا می‌توان در عملکرد رسانه‌ای منافقین در حوزه رسانه و لابی با جریان جنگ‌طلب آمریکا و گروه‌های صهیونیستی در بحث‌های نظامی جمهوری اسلامی، فعالیت‌های هسته‌ای و همچنین همراهی با رژیم صهیونیستی در حذف فیزیکی برخی دانشمندان هسته‌ای و چهره‌های شاخص رصد کرد.

خطای محاسباتی جریان نفاق

این پژوهشگر حوزه تروریسم با تاکید بر این‌که منافقین براساس معیارهای مادی به نتیجه بخش بودن اقدامات خرابکارانه خود امید داشتند، گفت: قاعدتا اگر مبنا را محاسبات مادی قرار دهیم شاید این تصور جریان نفاق را قابل تحقق بدانیم. از این جهت که نظام جمهوری اسلامی تازه پا گرفته و هنوز به لحاظ ساختاری مستقر نشده بود و از سوی دیگر کشور تحت فشار تحریم قرار داشت و گذشته از آن عراق هم جنگی نابرابر علیه ملت ایران به راه انداخته بود. در این اوضاع و احوال، منافقین هم گمان می‌کردند با انفجار برخی مراکز و حذف فیزیکی رهبران فکری انقلاب و تروریی هدف مردم کوچه و بازار، زمینه هرج و مرج و آشوب در کشور را فراهم کنند و باعث فروپاشی نظام تازه شکل‌گرفته جمهوری اسلامی شوند اما با راهبری و هدایت درست امام و همچنین همراهی و همگرایی مردم، نظام جمهوری اسلامی توانست برخلاف محاسبات مادی صدام، آمریکایی‌ها و منافقین به سلامت از کوران حوادث و رویدادهای تلخ گذر کند. بعد از استقلال آمریکا در عراق در سال ۲۰۰۲، منافقین وقتی از صدام به‌عنوان حامی اصلی خود ناامید شدند با آمریکایی‌ها ارتباط مستقیم گرفتند و در شرایط حاضر هم کاملا به‌صورت عیان و آشکار با بخش اصلی جنگ‌طلب آمریکا یعنی نئوکان‌ها مرتبطند و تلاش می‌کنند با دادن اطلاعات غلط، مقامات آمریکایی را وادار به تقابل نظامی با ایران کنند.

